

НЭГ. “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАХ АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛАН

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл (цаашид хуулийн төсөл гэх)-ийн үзэл баримтлалыг гамшгаас хамгаалах төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, найдвартай хүргэх хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалж, хуулийн төсөл батлагдаж Санхүүгийн хэлэлцээрт заасан төсөл хэрэгжсэнээр Онцгой байдлын байгууллагын тусгай зориулалтын автомашин, техник тоног, төхөөрөмжийн хангалтын хувь, хүний нөөцийн чадавхыг сайжруулах үр дагаварт үнэлгээ хийсэн судалгааг үндэслэн боловсруулсан.

(Хүснэгт 1)

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгах асуудал	Тусгасан Эсэх
Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага	Тийм
Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ	Тийм
Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар, хүрэх үр дүн, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай санал	Тийм
Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай уялдсан байдал, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн талаарх санал	Тийм

Хуулийн төслийн үг хэллэг нь оновчтой, нийтээр нэг мөр ойлгож хэрэглэхэд хүндрэл үүсэхгүй, хэл зүй, найруулгад тавигдах шаардлагыг хангасан байхаар боловсруулсан бөгөөд дараах шаардлагад нийцүүлсэн болно.

(Хүснэгт 2)

Шаардлага	Нийцсэн байдал
Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцсэн бусад хууль, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалтай уялдсан байх	Энэ хууль, үзэл баримтлал болон Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгүүдтэй уялдсан.
Тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд хамаарах асуудлыг бүрэн тусгах	Туссан.
Тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцааны хүрээнээс хальсан асуудлыг тусгахгүй байх	Тусгагдаагүй.
Тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болсонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх	Тусгагдаагүй
Зүйл, хэсэг, заалт нь хоорондоо зөрчилгүй байх	Нэг зүйлтэй хуулийн төсөл тул хоорондоо зөрчилдөх зүйл, хэсэг, заалт байхгүй.

Хэм хэмжээ тогтоогоогүй, тунхагласан шинжтэй буюу нэг удаа хэрэгжүүлэх заалт тусгахгүй байх

Тусгагдаагүй

---oOo---

ХОЁР. “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГЫГ УРЬДЧИЛАН ТАНДАН СУДАЛСАН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

1. Ерөнхий зүйл

Монгол Улсын Засгийн газар Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хооронд 2019.10.06-ны өдөр байгуулсан “Санхүүгийн хэлэлцээр”-ийн (УИХ-ын 2019.12.20-ны өдрийн чуулганаар соёрхон баталсан) хүрээнд “Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийн I үе шатыг хэрэгжүүлсэн.

Гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төслийн I үе шат дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн:

(Хүснэгт 1)

Төслийн хүрээнд нийлүүлэгдсэн:	Автомашин бүр Webasto нэмэлт халаалтын систем, Isom холбооны хэрэгсэл, Matisek гал сөнөөгч, аврагчийн хувцас, амьсгалын бие даасан төхөөрөмж, Holmatro аврах ажиллагааны багаж хэрэгслээр тоноглогдсон: <ul style="list-style-type: none">- Хэт хүйтэн улирлын нөхцөлд гал түймэр унтраах олон зорилгот автомашин 35- Хэт хүйтэн улирлын нөхцөлд хөөсөөр гал түймэр унтраах автомашин 3- Шуурхай удирдлагын зориулалттай автомашин 1- Гал түймэр унтраах болон аврах ажиллагааны автомеханик шатны автомашин 3
Үүрэг гүйцэтгэсэн байдал:	Эдгээр автомашинууд 2235 удаа дуудлагаар үүрэг гүйцэтгэн 853 хүний амь нас, аюулгүй байдлыг ханган 216.8 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгийг авран хамгаалж үүрэг гүйцэтгэж байна.
Хугацаа:	БНФУ-ын Десотел (Desautel) компанитай байгуулсан гэрээний дагуу 2021 оны 11-р сараас 2022 оны 9-р сарын хооронд 42 нэгж автомашиныг хүлээн авсан. Холбогдох сургалт, зааврыг алба хаагчдад францын мэргэжилтнүүд зохион байгуулсан.

2. Урьдчилан тандан судлах ажлын үе шат

Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлалын (цаашид Аргачлал гэх) 2-т заасан үе шат бүрээр Хуулийн төслийг тандан судлах ажлыг зохион байгууллаа.

3. Асуудалд дүн шинжилгээ хийсэн байдал

Объектийн гал түймрийн нөхцөл байдал, шалтгааныг үндэслэн төслийн II үе шат буюу “Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Санхүүгийн хэлэлцээрийг батлуулах зорилгоор Хуулийн төслийг боловсруулсан. Хуулийн төсөл нь Аргачлалын 1.3-т заасан хүрээнд хамаарахгүй тул урьдчилан тандан судлах ажиллагааг Аргачлалын 2.1-т заасан үе шатны дагуу хийж гүйцэтгэлээ.

Гал унтраах, аврах ангийн зэрэглэл, техник, тоног төхөөрөмж, барилга байгууламж, бүтцийг “Гал унтраах анги, хэсэг, аврах нэгжид тавих шаардлага” MNS 6412:2013 стандартаар тогтоосон байдаг. Уг стандартын дагуу гал унтраах тусгай

тоноглол бүхий автомашины хангалт улсын хэмжээнд 58.9 хувьтай, Улаанбаатар хотод 55.0 хувьтай үүрэг гүйцэтгэж байна. Стандартын шаардлагын дагуу хөөсөөр гал түймэр унтраах зориулалт бүхий автомашин улсын хэмжээнд нийт 37 ангид шаардлагатай байна.

Монгол Улсад аж үйлдвэр, уул уурхайн салбар эрчимтэй хөгжиж, газрын тосны бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэр, байгалийн хий дамжуулах хоолой баригдах зэрэг томоохон бүтээн байгуулалтын ажлууд хийгдэж байгаатай холбогдуулан тэдгээрийн аюулгүй байдлыг хангахад дэмжлэг үзүүлэх Онцгой байдлын байгууллагын үүрэг, шаардагдах тусгай зориулалтын автомашин, техник хэрэгслийн хэрэгцээ байнга өсөн нэмэгдэж байна. Жишээлбэл: 2023 оны 12 дугаар сард Дархан-Уул аймгийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулдаг "Тэс петролиум" ХХК-ийн 2000 м3-ийн багтаамжтай газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах агуулахад гарсан гал түймрийг унтраахад I шатны төслөөр нийлүүлэгдсэн хөөсөөр гал унтраах зориулалтын 3 автомашин Улаанбаатар хотоос очиж ажиллаж галыг тархаалгүй унтраасан

Өнөөдрийн байдлаар Улаанбаатар хотод 8, орон нутагт 9 буюу улсын хэмжээнд нийт 17 нэгж автомеханик шатны автомашин ашиглагдаж байна. Эдгээр автомеханик шатны автомашинууд нь 30 метр хүртэл сунах хүчин чадалтай буюу ойролцоогоор барилгын 9 давхар хүртэл өндөрт ажиллах боломжтой юм.

Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан судалгаагаар¹ Улаанбаатар хотод 2022 оны байдлаар 10-аас дээш давхар 198 цогцолбор хотхон, хороолол, худалдаа, үйлчилгээний төв үйл ажиллагаа явуулж байна. Уг барилгын 9-өөс дээш давхарт гал түймэр, осол гарсан үед гал унтраах, аврах ажиллагаа явуулах автомеханик шат, авто өргөгч Онцгой байдлын байгууллагад байхгүй байна. Эдгээр тусгай зориулалтын автомашин техникийг дулааны цахилгаан станц, үйлдвэр, агуулах, худалдааны төв, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах зэрэг объектод гарсан гал түймрийг унтраах болон аврах ажиллагаа явуулахад ашигладаг. Дээрх хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан 32, 42 метр өндөрт гал түймэр унтраах, аврах ажиллагаа явуулах хүчин чадалтай автомашин Онцгой байдлын байгууллагад шаардлагатай байна.

4. Асуудлыг шийдвэрлэх зорилгыг тодорхойлсон байдал

Аргачлалын 4-т заасны дагуу асуудлыг шийдвэрлэх зорилгыг дараах байдлаар тодорхойлж байна. "Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх Санхүүгийн хэлэлцээрийг батлуулах хуулийн төслийг боловсруулах шаардлагатай гэсэн зорилтын тодорхойлж байна.

5. Асуудлыг зохицуулах хувилбарууд, тэдгээрийн эерэг, сөрөг талыг харьцуулсан байдал

Монгол Улсын Олон улсын гэрээний тухай хуулийн "8 дугаар зүйл. Заавал соёрхон батлах олон улсын гэрээ", "8.1.Улсын Их Хурал дараахь олон улсын гэрээг заавал соёрхон батална.", "8.1.2. гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээлийн ерөнхий нөхцөлийн

¹ eBarilga Geoportal (ub.gov.mn), Статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сан (nso.mn)

талаархи олон улсын гэрээ;" гэж заасан тул Аргачлалын 5.4.3-т заасны дагуу хуулийн төсөл шууд боловсруулах хувилбарыг сонголоо.

6. Зохицуулалтын хувилбаруудын үр нөлөөг тандан судалсан байдал

ХҮНИЙ ЭРХЭД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ

(Хүснэгт 2)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1. Хүний эрхийн суурь зарчмуудад нийцэж буй эсэх	1.1. Ялгаварлан гадуурхахгүй ба тэгш байх			
	1.1.1.Ялгаварлан гадуурхахыг хориглох эсэх	-	-	Ялгаварлан гадуурхсан зохицуулалтыг тусгахгүй.
	1.1.2.Ялгаварлан гадуурхсан буюу аль нэг бүлэгт давуу байдал үүсгэх эсэх	-	Үгүй	Ялгаварлан гадуурхсан зохицуулалтыг тусгахгүй.
	1.1.3.Энэ нь тодорхой бүлгийн эмзэг байдлыг дээрдүүлэхийн тулд авч буй түр тусгай арга хэмжээ мөн бол олон улсын болон үндэсний хүний эрхийн хэм хэмжээнд нийцэж буй эсэх	-	-	Олон улсын болон үндэсний хүний эрхийн хэм хэмжээг зөрчиж байгаа зохицуулалт байхгүй.
	1.2. Оролцоог хангах			
	1.2.1.Зохицуулалтын хувилбарыг сонгохдоо оролцоог хангасан эсэх, ялангуяа эмзэг бүлэг, цөөнхийн оролцоо боломжийг бүрдүүлсэн эсэх	-	-	Тодорхой зорилтот бүлэгт чиглээгүй нийт иргэд, олон нийтийн аюулгүй байдлыг хангах чадавхыг сайжруулахад чиглэсэн арга хэмжээ болно.
	1.2.2.Ялангуяа зохицуулалтыг бий болгосноор эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж буй, эсхүл хөндөгдөж болзошгүй иргэдийг тодорхойлсон эсэх	Тийм	-	Бүлгүүдийг тодорхойлж, тэдэнд үзүүлэх үр нөлөөг тооцсон.
	1.3. Хууль дээдлэх зарчим ба сайн засаглал хариуцлага			
	1.3.1.Зохицуулалтыг бий болгосноор хүний эрхийг хөхиүлэн дэмжих, хангах, хамгаалах явцад ахиц дэвшил гарах эсэх	Тийм	-	Ард иргэдийн амар тайван, аюулгүй амьдрах нөхцөл сайжрана.
	1.3.2.Зохицуулалтын хувилбар нь хүний эрхийн Монгол Улсын олон улсын гэрээ, НҮБ-ын хүний эрхийн механизмаас тухайн асуудлаар өгсөн зөвлөмжид нийцэж байгаа эсэх	Тийм	-	Уг зөвлөмжтэй зөрчилдөх агуулга байхгүй.
1.3.3.Хүний эрхийг зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлагыг тусгах эсэх	-	Үгүй	Хариуцлагатай холбоотой зохицуулалт тусгах шаардлагагүй.	
2. Хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт агуулсан эсэх	2.1. Зохицуулалт нь хүний эрхийг хязгаарлах бол энэ нь хууль ёсны зорилгод нийцсэн эсэх	-	Үгүй	Хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгахгүй.

	2.2. Хязгаарлалт тогтоох нь зайлшгүй эсэх	-	Үгүй	
3. Эрх агуулагч	3.1. Зохицуулалтын хувилбарт хамаарах бүлгүүд буюу эрх агуулагчдыг тодорхойлсон эсэх	-	Үгүй	
	3.2. Эрх агуулагчдыг эмзэг байдлаар нь ялгаж тодорхойлсон эсэх	-	Үгүй	Эрх агуулагчдыг эмзэг байдлаар нь ялгаж тодорхойлох шаардлагагүй.
	3.3. Зохицуулалтын хувилбар нь энэхүү эмзэг бүлгийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзэж, тэдний эмзэг байдлыг дээрдүүлэхэд чиглэсэн эсэх	-	Үгүй	Эмзэг бүлгийн нөхцөл байдлыг харгалзан үзсэн зохицуулалт агуулаагүй.
	3.4. Эрх агуулагчдын, ялангуяа эмзэг бүлгийн ялгаатай хэрэгцээг тооцсон мэдрэмжтэй зохицуулалтыг тусгах эсэх /хөгжлийн бэрхшээлтэй, үндэстний цөөнх, хэлний цөөнх, гагцхүү эдгээрээр хязгаарлахгүй/	-	Үгүй	Эрх агуулагчдын, ялангуяа эмзэг бүлгийн ялгаатай хэрэгцээг тооцсон мэдрэмжтэй зохицуулалтыг агуулаагүй.
4. Үүрэг хүлээгч	4.1. Үүрэг хүлээгчдийг тодорхойлсон эсэх	Тийм	-	Онцгой байдлын байгууллагын алба хаагч үүрэг хүлээнэ.
5. Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуульд нийцүүлсэн эсэх	5.1. Жендерийн үзэл баримтлалыг тусгасан эсэх	-	Үгүй	Жендерийн үзэл баримтлалтыг зохицуулалт агуулгагүй.
	5.2. Эрэгтэй, эмэгтэй хүний тэгш эрх, тэгш боломж, тэгш хандлагын баталгааг бүрдүүлэх эсэх	-	Үгүй	

ЭДИЙН ЗАСАГТ ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ

(Хүснэгт 3)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1. Дэлхийн зах зээл дээр өрсөлдөх чадвар	1.1. Дотоодын аж ахуйн нэгж болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж хоорондын өрсөлдөөнд нөлөө үзүүлэх эсэх	Тийм	Үгүй	Аливаа өрсөлдөөнд нөлөө үзүүлэхгүй.
	1.2. Хил дамнасан хөрөнгө оруулалтын шилжилт хөдөлгөөнд нөлөө үзүүлэх эсэх (эдийн засгийн байршил өөрчлөгдөхийг оролцуулан)	Тийм	-	БНФУ-ын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүд Монгол Улсад хөрөнгө оруулах, үйл ажиллагаа явуулахад жишиг төсөл болох эерэг талтай.
	1.3. Дэлхийн зах зээл дээрх таагүй нөлөөллийг монголын зах зээлд орж ирэхээс хамгаалахад нөлөөлж чадах эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.
2. Дотоодын зах зээлийн өрсөлдөх	2.1. Хэрэглэгчдийн шийдвэр гаргах боломжийг бууруулах эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн нөлөө үзүүлэхгүй.

чадвар болон тогтвортой байдал	2.2.Хязгаарлагдмал өрсөлдөөний улмаас үнийн хөөргөдлийг бий болгох эсэх	-	Үгүй	
	2.3.Зах зээлд шинээр орж ирж байгаа аж ахуйн нэгжид бэрхшээл, хүндрэл бий болгох эсэх	-	Үгүй	
	2.4.Зах зээлд шинээр монополыг бий болгох эсэх	-	Үгүй	
3.Аж ахуйн нэгжийн үйлдвэрлэлийн болон захиргааны зардал	3.1.Зохицуулалтын хувилбарыг хэрэгжүүлснээр аж ахуйн нэгжид шинээр зардал үүсэх эсэх	-	Үгүй	
	3.2.Санхүүжилтийн эх үүсвэр олж авахад нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	3.3.Зах зээлээс тодорхой бараа бүтээгдэхүүнийг худалдан авахад хүргэх эсэх	Тийм	-	БНФУ-д үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн нийлүүлэгдэнэ. Олгосон санхүүжилтийн 30 хувиас ихгүй хувьд бусад улсад үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн худалдаж авч болно.
	3.4.Бараа бүтээгдэхүүний борлуулалтад ямар нэг хязгаарлалт, эсхүл хориг тавих эсэх	-	Үгүй	
	3.5.Аж ахуйн нэгжийг үйл ажиллагаагаа зогсооход хүргэх эсэх	-	Үгүй	
4.Мэдээлэх үүргийн улмаас үүсч байгаа захиргааны зардлын ачаалал	4.1.Хуулийн этгээдэд захиргааны шинж чанартай нэмэлт зардал (Тухайлбал, мэдээлэх, тайлан гаргах г.м) бий болгох эсэх	-	Үгүй	
5.Өмчлөх эрх	5.1.Өмчлөх эрхийг (үл хөдлөх, хөдлөх эд хөрөнгө, эдийн бус баялаг зэргийг) хөндсөн зохицуулалт бий болох эсэх	-	Үгүй	
	5.2.Өмчлөх эрх олж авах, шилжүүлэх болон хэрэгжүүлэхэд хязгаарлалт бий болгох эсэх	-	Үгүй	
	5.3.Оюуны өмчийн (патент, барааны тэмдэг, зохиогчийн эрх зэрэг) эрхийг хөндсөн зохицуулалт бий болгох эсэх	-	Үгүй	
6.Инновац болон судалгаа шинжилгээ	6.1.Судалгаа шинжилгээ, нээлт хийх, шинэ бүтээл гаргах асуудлыг дэмжих эсэх	-	Үгүй	
	6.2.Үйлдвэрлэлийн шинэ технологи болон шинэ бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх, дэлгэрүүлэхийг илүү хялбар болгох эсэх	-	Үгүй	

7.Хэрэглэгч болон гэр бүлийн төсөв	7.1.Хэрэглээний үнийн түвшинд нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	7.2.Хэрэглэгчдийн хувьд дотоодын зах зээлийг ашиглах боломж олгох эсэх	-	Үгүй	
	7.3.Хэрэглэгчдийн эрх ашигт нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	7.4.Хувь хүний/гэр бүлийн санхүүгийн байдалд (шууд буюу урт хугацааны туршид) нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
8.Тодорхой бүс нутаг, салбарууд	8.1.Тодорхой бүс нутагт буюу тодорхой нэг чиглэлд ажлын байрыг шинээр бий болгох эсэх	-	Үгүй	Орон тоо, бүтэц нэмэгдүүлэхгүйгээр алба хаагчдад хуваарилагдана.
	8.2.Тодорхой бүс нутагт буюу тодорхой нэг чиглэлд ажлын байр багасгах чиглэлээр нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	8.3.Жижиг, дунд үйлдвэр, эсхүл аль нэг салбарт нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
9.Төрийн захиргааны байгууллага	9.1.Улсын төсөвт нөлөө үзүүлэх эсэх	Тийм	-	13.3 сая.еврогийн зээлийн санхүүжилт шаардагдана.
	9.2.Шинээр төрийн байгууллага байгуулах, эсхүл төрийн байгууллагад бүтцийн өөрчлөлт хийх шаардлага тавигдах эсэх	-	Үгүй	
	9.3.Төрийн байгууллагад захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болгох эсэх	-	Үгүй	Төрийн байгууллагад захиргааны шинэ чиг үүрэг бий болохгүй.
10.Макро эдийн засгийн хүрээнд	10.1.Эдийн засгийн өсөлт болон ажил эрхлэлтийн байдалд нөлөө үзүүлэх эсэх	Тийм	-	Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын аюулгүй байдлыг хангах, бизнесийн тогтвортой үйл ажиллагааг хангахад эерэг нөлөө үзүүлнэ.
	10.2.Хөрөнгө оруулалтын нөхцөлийг сайжруулах, зах зээлийн тогтвортой хөгжлийг дэмжих эсэх	Тийм	-	Монгол Улс, БНФУ хоорондын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд жишиг төсөл болно.
	10.3.Инфляц нэмэгдэх эсэх	-	Үгүй	
11.Олон улсын харилцаа	11.1.Монгол Улсын олон улсын гэрээтэй нийцэж байгаа эсэх	Тийм		Монгол Улсын Олон улсын гэрээний тухай хуулийн дагуу хэрэгжинэ.

НИЙГЭМД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ

(Хүснэгт 4)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Ажил эрхлэлтийн байдал,	1.1.Шинээр ажлын байр бий болох эсэх	-	Үгүй	Орон тоо, бүтэц нэмэгдүүлэхгүйгээр алба хаагчдад хуваарилагдана.

хөдөлмөрийн зах зээл	1.2.Шууд болон шууд бусаар ажлын байрны цомхотгол бий болгох эсэх	-	Үгүй	
	1.3.Тодорхой ажил мэргэжлийн хүмүүс болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	1.4.Тодорхой насны хүмүүсийн ажил эрхлэлтийн байдалд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
2.Ажлын стандарт, хөдөлмөрлөх эрх	2.1.Ажлын чанар, стандартад нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Онцгой байдлын байгууллагад евро стандартыг нэвтрүүлнэ.
	2.2.Ажилчдын эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн аюулгүй байдалд нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Евро стандартын эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын сургалтууд хийгдэнэ.
	2.3.Ажилчдын эрх, үүрэгт шууд болон шууд бусаар нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Алба хаагчдын үүрэг хариуцлага нэмэгдэнэ.
	2.4.Шинээр ажлын стандарт гаргах эсэх	-	Үгүй	
	2.5.Ажлын байранд технологийн шинэчлэлийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон өөрчлөлт бий болгох эсэх	Тийм	Үгүй	Евро стандартын шаардлагад нийцүүлэн зарим өөрчлөлтийг хийнэ.
3.Нийгмийн тодорхой бүлгийг хамгаалах асуудал	3.1.Шууд болон шууд бусаар тэгш бус байдал үүсгэх эсэх	-	Үгүй	
	3.2.Тодорхой бүлэг болон хүмүүст сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх. Тухайлбал, эмзэг бүлэг, хөгжлийн бэршээлтэй иргэд, ажилгүй иргэд, үндэстний цөөнхөд гэх мэт	-	Үгүй	
	3.3.Гадаадын иргэдэд илэрхий нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
4.Төрийн удирдлага, сайн засаглал, шүүх эрх мэдэл, хэвлэл мэдээлэл, ёс суртахуун	4.1.Засаглалын харилцаанд оролцогчдод нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	4.2.Төрийн байгууллагуудын үүрэг, үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Онцгой байдлын байгууллагын үүрэг гүйцэтгэх чадавх дээшилнэ.
	4.3.Төрийн захиргааны албан хаагчдын эрх, үүрэг, харилцаанд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	4.4.Иргэдийн шүүхэд хандах, асуудлаа шийдвэрлүүлэх эрхэд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	4.5.Улс төрийн нам, төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагаанд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	5.Нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал	5.1.Хувь хүн/нийт хүн амын дундаж наслалт, өвчлөлт, нас баралтын байдалд нөлөөлөх эсэх	Тийм	-
5.2.Зохицуулалтын хувилбарын улмаас үүсэх дуу чимээ, агаар, хөрсний		-	Үгүй	

	чанарын өөрчлөлт хүн амын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх			
	5.3.Хүмүүсийн амьдралын хэв маяг (хооллолт, хөдөлгөөн, архи, тамхины хэрэглээ)-т нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй.
6.Нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэнд, боловсролын систем	6.1.Нийгмийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжид нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Ард иргэдийн амар тайван, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд эерэг нөлөөтэй.
	6.2.Ажилчдын боловсрол, шилжилт хөдөлгөөнд нөлөөлөх эсэх	Тийм	-	Онцгой байдлын байгууллагын алба хаагчид евро стандартын орчин үеийн автомашинууд ашиглах сургалтад хамрагдана.
	6.3.Иргэдийн боловсрол (төрийн болон хувийн хэвшлийн боловсролын байгууллага) олох, мэргэжил эзэмших, давтан сургалтад хамрагдахад сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	6.4.Нийгмийн болон эрүүл мэндийн үйлчилгээ авахад сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	Иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах, амь насыг аврахад эерэг нөлөө үзүүлнэ.
	6.5.Их, дээд сургуулиудын үйл ажиллагаа, өөрийн удирдлагад нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
7.Гэмт хэрэг, нийгмийн аюулгүй байдал	7.1.Нийгмийн аюулгүй байдал, гэмт хэргийн нөхцөл байдалд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	7.2.Хуулийг албадан хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй
	7.3.Гэмт хэргийн илрүүлэлтэд нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	7.4.Гэмт хэргийн хохирогчид, гэрчийн эрхэд сөрөг нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
8.Соёл	8.1.Соёлын өвийг хамгаалахад нөлөө үзүүлэх эсэх	Тийм	-	Түүх дурсгалт объект, соёлын өвд гарсан гал түймрийг тархаалгүй шуурхай унтраах нөхцөл бүрдэнэ.
	8.2.Хэл, соёлын ялгаатай байдал бий болгох эсэх, эсхүл уг ялгаатай байдалд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	8.3.Иргэдийн түүх, соёлоо хамгаалах оролцоонд нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	

БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ

(Хүснэгт 5)

Үзүүлэх үр нөлөө:	Холбогдох асуултууд	Хариулт		Тайлбар
1.Агаар	1.1.Зохицуулалтын хувилбарын үр дүнд агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй
2.Зам тээвэр, түлш, эрчим хүч	2.1.Тээврийн хэрэгслийн түлшний хэрэглээг нэмэгдүүлэх/бууруулах эсэх	-	Үгүй	Төслийн хүрээнд нийлүүлэх автомашин стандартад заагдсан хэмжээний дагуу түлш зарцуулна.
	2.2.Эрчим хүчний хэрэглээг нэмэгдүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	2.3.Эрчим хүчний үйлдвэрлэлд нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	Ямар нэгэн сөрөг нөлөө байхгүй
	2.4.Тээврийн хэрэгслийн агаарын бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх	Тийм	-	Төслийн хүрээнд нийлүүлэх автомашин евро стандартын дагуу агаарт ялгаруулах хорт бодис хамгийн бага түвшинд байна.
3.Ан амьтан, ургамлыг хамгаалах	3.1.Ан амьтны тоо хэмжээг бууруулах эсэх	-	Үгүй	
	3.2.Ховордсон болон нэн ховор амьтан, ургамалд сөргөөр нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	3.3.Ан амьтдын нүүдэл, суурьшилд сөргөөр нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	3.4.Тусгай хамгаалалттай газар нутагт сөргөөр нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
4.Усны нөөц	4.1.Газрын дээрх ус болон гүний ус, цэвэр усны нөөцөд сөргөөр нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
	4.2.Усны бохирдлыг нэмэгдүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	4.3.Ундны усны чанарт нөлөөлөх эсэх	-	Үгүй	
5.Хөрсний бохирдол	5.1.Хөрсний бохирдолтод нөлөө үзүүлэх эсэх	-	Үгүй	
	5.2.Хөрсийг эвдэх, ашиглагдсан талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх эсэх	-	Үгүй	
6.Газрын ашиглалт	6.1.Ашиглагдаагүй байсан газрыг ашиглах эсэх	-	Үгүй	
	6.2.Газрын зориулалтыг өөрчлөх эсэх	-	Үгүй	
	6.3.Экологийн зориулалтаар хамгаалагдсан газрын зориулалтыг өөрчлөх эсэх	-	Үгүй	
7.Нөхөн сэргээгдэх/нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн баялаг	7.1.Нөхөн сэргээгдэх байгалийн баялгийг өөрөө нөхөн сэргээгдэх чадавхыг нь алдагдуулахгүйгээр зохистой ашиглах эсэх	-	Үгүй	

	7.2.Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн сэрэгээгдэхгүй баялгийн ашиглалт нэмэгдэх эсэх	-	Үгүй	
--	--	---	------	--

7. Зохицуулалтын хувилбаруудыг харьцуулж дүгнэлт хийх

Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалын Гуравдугаар бүлгийн 4.1, 4.2, 4.5, Аргачлалын 5.4.3-т заасны дагуу Хуулийн төсөл шууд боловсруулах хувилбарыг сонгосон тул харьцуулалт хийх шаардлагагүй.

8. Тухайн зохицуулалтын талаарх олон улсын болон бусад улсын эрх зүйн зохицуулалтын харьцуулсан судалгаа хийх

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Олон улсын гэрээний тухай хуулийн холбогдох заалтуудтай нийцэж байгаа бөгөөд Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалын Гуравдугаар бүлгийн 4.5-д заасны дагуу нэг зүйлтэй тул олон улсын эрх зүйн холбогдох зохицуулалт, бусад улсын адил төстэй хууль тогтоомжийн харьцуулсан судалгааг хийх шаардлагагүй.

Өнөөдрийн байдлаар стандартын шаардлага хангасан, найдвартай ажиллагаатай гал унтраах тусгай зориулалтын шатны автомашиныг Европын улс орнуудаас Францын "Desautel", Австрийн "Rousenbauer" компаниуд үйлдвэрлэж байна. "Desautel" компанийн машин, техник, тоног төхөөрөмжийг дэлхийн 60 гаруй орны онцгой байдал, гал унтраах албаны байгууллагууд ашиглаж байна. Уг автомашинууд нь газрын тосны бүтээгдэхүүн боловсруулах, хадгалах, худалдан борлуулах объектуудтай холбоотой осол, өндөр барилга, дулааны цахилгаан станц, үйлдвэр, агуулах, худалдааны төв, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахад гал түймэр гарах тохиолдол гал түймэр унтраах, аврах ажиллагаанд ашиглахад хамгийн тохиромжтой бөгөөд ашиглалтын зардал хэт өндөр бус, аюул осолгүй, шуурхай, найдвартай ажиллагаатай юм.

Олон улсад улс орнуудын хөгжил, барилгажилт, үйлдвэржилт, хүн амын төвлөрлийг дагаад иргэний аюулгүй байдлыг хангах, гал түймэр унтраах, иргэдийн амь нас, эд хөрөнгийг аврах зорилгоор гал түймэр унтраах тусгай зориулалтын автомашиныг гал түймэр гарсан байгууламж, үйл ажиллагаанд уялдуулан, унтраах бодис, ашиглах арга техникээр нь төрөлжүүлэн 1930 аад оноос ашиглаж эхэлсэн.

9. Зөвлөмж

Онцгой байдлын байгууллагын Гал түймэр унтраах, аврах ангийн үүрэг гүйцэтгэсэн байдлыг харгалзан тооцож үзвэл төслийн II үе шат хэрэгжих хугацаанд (2023-2026 он) нийт 2200 гаруй удаагийн дуудлагаар 850-900 иргэний амь нас, улс болон хувийн өмчийн 200,0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг авран хамгаалах тооцоолол судалгаа байна. Монгол Улсад аж үйлдвэр, уул уурхайн салбар эрчимтэй хөгжихийн зэрэгцээ түүний аюулгүй байдлыг хангах, дэмжлэг үзүүлэх Онцгой байдлын байгууллагын үүрэг, шаардагдах тусгай зориулалтын автомашин, техник хэрэгсэл байнга өсөн нэмэгдэж байна. Тухайлбал Дорноговь аймагт баригдаж байгаа Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн болзошгүй гал түймэр, дэлбэрэлтийн үеийн аюулын тооцоолол, тодорхойлсон арга хэмжээ, шийдлийн дагуу аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх (аюулаас урьдчилан сэргийлэх систем, автоматжуулалт, усан хангамж, инженерийн байгууламжийн, гал түймэр унтраах автомат систем болон гал түймэр унтраах, аврах нэгжийг байгуулах г.м), шаардлагатай гал түймэр унтраах,

аврах ажиллагааны зориулалтын автомашин, техникийн төрөл, хүчин чадал, тоог тооцох, автомашин, техникийг нийлүүлэх, алба хаагчдыг сургаж дадлагажуулан, чадавхжуулах зайлшгүй шаардлагатай байна.

--oOo--

ГУРАВ. "ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ"-ИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ АЖЛЫН ТАЙЛАН

1. Ерөнхий зүйл

Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэхдээ Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Хуулийн төслийн үр нөлөө тооцох аргачлал"-д (цаашид "Аргачлал" гэх) заасны дагуу дараах үе шаттайгаар хийсэн болно. Үүнд:

1. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгох;
2. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг нь тооцох хэсгээ тогтоох;
3. Урьдчилан сонгосон шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу үр нөлөөг тооцох;
4. Үр дүнг үнэлэх, зөвлөмж өгөх.

2. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгосон байдал

Тус үнэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ хуулийн төслийн зорилго, хамрах хүрээ, зохицуулах асуудалтай уялдуулан, аргачлалд дурдсан 6 шалгуур үзүүлэлтээс 5 шалгуур үзүүлэлтийг сонголоо. Үүнд:

1. Зорилгод хүрэх байдал
2. Практикт хэрэгжих боломж
3. Ойлгомжтой байдал
4. Зардал
5. Харилцан уялдаа зэрэг болно.

(Хүснэгт 1)

"Зорилгод хүрэх байдал" гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд:	Хуулийн төслийн зорилго нь үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төслийг боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлагад нийцсэн эсэх (бүрэн илэрхийлж чадсан эсэх), хуулийн төсөлд туссан зохицуулалт болон арга хэмжээнүүд нь хуулийн төслийн зорилго, зорилгод хүрэх боломжтой байдлаар томъёологдсон эсэхийг үнэллээ. Энэхүү үнэлгээг хийхийн тулд хуулийн төслийн үзэл баримтлалтай танилцаж, хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага, хуулийн төслийн зорилго болон зорилгод хүрэхэд чиглэгдсэн, мөн түүнийг тодорхой илэрхийлж чадахуйц арга хэмжээ, зохицуулалтыг сонгож авсан.
"Практикт хэрэгжих боломж" шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд:	Хуулийн төслийн зохицуулалтыг дагаж мөрдөх буюу хэрэгжүүлэх боломжтой эсэхийг тооцож үзсэн.
"Ойлгомжтой байдал" гэсэн шалгуур үзүүлэлтэд	Хуулийн төсөл нь түүнийг хэрэглэх, хэрэгжүүлэх этгээдүүдийн хувьд ойлгомжтой, логик дараалалтай томъёологдсон эсэхийг шалгах үүднээс хамаарал бүхий этгээдүүдээс санал авах, хуулийн төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг хянах байдлаар үнэлгээг хийхээр сонголоо.
"Зардал" шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд:	Хуулийн төслийн батлагдсанаар хэрэгжих төслийн улсын төсөвт нэмэлт зардал үүсгэх эсэх, төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцохоор энэхүү шалгуур үзүүлэлтийг сонгов.

"Харилцан уялдаа" шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд:	Хуулийн төслийг Монгол Улсын Олон улсын гэрээний тухай хууль, Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Монгол Улсын хөгжлийн урт хугацааны бодлогын баримт бичгүүдтэй нийцсэн эсэхийг аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар үнэлгээг хийхээр тооцов.
--	--

3. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг үнэлэх хэсгийг тогтоосон байдал

"Зорилгод хүрэх байдал" гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төсөл боловсруулах болсон хууль зүйн болон практик үндэслэл, хэрэгцээ шаардлагад хуулийн төслийн зорилт, холбогдох зохицуулалтууд нийцэж байгаа эсэхэд дүн шинжилгээ хийх үүднээс хуулийн төслийн үзэл баримтлалтай танилцаж, үзэл баримтлал болон хуулийн төслийн зорилт, түүнийг хангахад чиглэсэн зохицуулалтуудыг харьцуулах байдлаар дүн шинжилгээ хийнэ.

Хуулийн төсөл нь нэг зүйлтэй учир үр нөлөөг үнэлэх хэсгийг тогтоохдоо сонгосон 5 шалгуур үзүүлэлт тус бүрээр үр нөлөөг тогтоох судалгааг хийсэн.

4. Урьдчилан сонгосон шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлсэн байдал

Өмнөх үе шатуудад хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг сонгож, үр нөлөөг үнэлэх хэсгээ тогтоосон тул тэдгээрт тохирох шалгах хэрэгслийг доорх байдлаар үзүүлэв.

(Хүснэгт 2)

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг	Тохирох шалгах хэрэгсэл
1	Зорилгод хүрэх байдал	1 дүгээр зүйл. "Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.	<u>Зорилгод дүн шинжилгээ хийх:</u> Хуулийн төсөл батлагдсанаар "Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл" хэрэгжих нөхцөл бүрдэнэ.
3	Практикт хэрэгжих боломж		<u>Практикт турших:</u> Хуулийн төсөл, "Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл"-ийг боловсруулахдаа Гал унтраах, аврах ангийн байнгын ажиллагаанд тохиолддог, шийдвэрлэх шаардлагатай асуудлууд дээр үндэслэж холбогдох байгууллага, хуулийн этгээдүүдээс санал, хүсэлт авах замаар энэхүү шалгах хэрэгслийг хэрэглэж, хуулийн төслийн практик үр нөлөөг тооцсон болно.
4	Ойлгомжтой байдал		<u>Ойлгомжтой байдлыг судлах:</u> Хуулийн төсөл нь хэрэгжүүлэх, хэрэглэх этгээдүүдэд

			ойлгомжтой байдлаар томъёологдсон эсэхийг шалгах үүднээс хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан хууль тогтоомжийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага, 30 дугаар зүйлд заасан хуулийн төслийн хэл зүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлагад нийцүүлэн боловсруулсан эсэхийг шалгахдаа Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн дараах заалтад заасан шаардлагыг хангасан эсэхэд хариулт өгөх замаар шалгасан. (Нэг.....хуулийн төсөл боловсруулах аргачлалын тайлангийн Хүснэгт 1-ийг үзэх)
5	Зардал	Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлалын дагуу тусад нь тооцно.	<u>Зардлын тооцоо хийх:</u>
6	Харилцан уялдаа	Хуулийн төсөл бүхэлдээ	<u>Хуулийн төслийн уялдаа холбоог шалгах:</u> Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх ажлын тайлангийн Хүснэгт 3-ийг үзэх

Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөө үнэлэх аргачлалд заасан асуултад хариулах замаар хуулийн төслийн уялдаа холбоог үзүүлэв.

(Хүснэгт 3)

Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх;	Шаардлага хангасан.
Хуулийн төслийн "Хууль тогтоомж" гэсэн хэсэгт заасан хуулиудын нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх;	Шаардлага хангасан.
Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцсэн.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх;	Шаардлага хангасан.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх;	Хуулийн төсөл нэг зүйлтэй бусад хуулийн заалттай давхардаагүй.
Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх;	Шаардлага хангасан.
Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх;	Хуульд шаардлагатай зохицуулалтыг бүрэн тусгасан.
Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд төрийн чиг үүргийг давхардуулан хуульчлаагүй.

Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх;	Ийм чиг үүргийн харилцааг зохицуулаагүй.
Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх;	Санхүүгийн хэлэлцээрийн төсөлд холбогдох Олон улсын гэрээ, Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хууль тогтоомжийн дагуу аливаа татвар хураамжаас чөлөөлөгдөхөөр тусгасан.
Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалт тусгагдаагүй.
Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх;	Хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт агуулаагүй.
Хуулийн төслийн зүйл, заалт жөндөрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх;	Хуулийн төсөл нь жөндөрийн эрх тэгш байдлын асуудлыг хөндөөгүй.
Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгаагүй.
Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн зохицуулалт тусгагдаагүй. Санхүүгийн хэлэлцээрийн төсөлд талууд авлигаас ангид байх талаар тодорхой үүрэг хүлээсэн.
Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх.	Хуулийн төсөлд хариуцлагын хэм хэмжээтэй холбоотой зохицуулалт тусгагдаагүй.

5. Үр дүнг үнэлж, зөвлөмж өгсөн байдал

Баримтжуулалт: Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэхэд ашигласан дараах баримт бичиг, мэдээлэл, тоо баримтыг цуглуулан үр нөлөөг тооцох ажиллагааны тайланд баримтжуулж хавсаргалаа.

1. Хуулийн төслийн хэрэгцээг шаардлагыг урьдчилан тандан судлах үнэлгээний тайлан;
2. Хуулийн төслийн үзэл баримтлал, түүнд нийцүүлж боловсруулсан хуулийн төслийн хувилбар;
3. Холбогдох төрийн бус байгууллага, олон нийтийн төлөөллийг оролцуулсан хэлэлцүүлгийн материал;

Оролцогчид Хуулийн төсөл, үзэл баримтлал нь холбогдох хууль тогтоомж, аргачлалын дагуу боловсруулагдсан, нэг зүйлтэй, нэг удаагийн чанартай хуулийн төсөл тул дэмжсэн саналыг өгч байсан бөгөөд хэрэглэгдэх, хүлээн зөвшөөрөгдөх байдалд ямар нэг өөрчлөлт оруулах санал гаргаагүй болно.

“Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх дараах чиглэлд анхаарч ажиллах саналыг дэвшүүлсэн болно.

- Төслийн хүрээнд нийлүүлэгдэх автомеханик шатны автомашин, хөөсөөр гал түймэр унтраах автомашин, хөөс үүсгэгч бодис нь Онцгой байдлын байгууллагын чадавхыг сайжруулах нөхцөлийг бүрдүүлэх;

- Цаашид өндөр барилга байгууламж, газрын тосны бүтээгдэхүүнд гарсан гал түймрийг богино хугацаанд унтраах, алба хаагчдын аюулгүй байдал хангагдах, үүргээ гүйцэтгэх баталгаа болох бэлэн байдал хангагдана;
- Цаашлаад Онцгой байдлын байгууллагын Гал түймэр унтраах, ангийн нэг аврагч, гал сөнөөгчид 3137 хүний аюулгүй байдлыг хангах үүрэг оногдож байгаа бол газар нутгийн хэмжээгээр тооцож үзвэл нэг гал түймэр унтраах, аврах анги нь 22,358 км.квадрат талбайд байрлах эд хөрөнгө, иргэдийг хамгаалахаар үүрэг гүйцэтгэж байна. Улаанбаатар хотын хувьд хүн амын нягтаршил ихтэй талбайгаар тооцоход 58,4 км.квадрат байгаа нь бусад улсаас нийслэл хотоос 2 дахин их талбайг 1 Гал түймэр унтраах, аврах анги хамгаалж байна. Иймд өдөр бүр өсөн нэмэгдэж байгаа хэрэгцээ шаардлагыг хангах талаар анхаарч ажиллах;

5.3.Зөвлөмж: "Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагад гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар дараах үр дүнд хүрнэ. Үүнд:

- Онцгой байдлын байгууллагад ашиглагдаж байгаа гал түймэр унтраах, автомашин, техник, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал сайжирна. Газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах агуулах /2000м³, 5000м³ болон түүнээс дээш/, шатахуун түгээх станцууд, томоохон хэмжээний худалдааны төвүүдэд гарсан гал түймрийг унтраах чадавх сайжирна.
- Аюулт үзэгдэл, ослын голомтод түргэн шуурхай очих, цаг алдалгүй түргэн шуурхай аврах, гал түймэр унтраах үйл ажиллагаа сайжирна.

---oOo---

**ДӨРӨВ. “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ
ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ МОНГОЛ
УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ХООРОНДЫН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН**

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээр батлагдсанаар иргэн, хуулийн этгээдэд үүсэх зардал байхгүй болно.

Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэгт “Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 12.1.5-д заасан зориулалтаар Засгийн газрын авч ашиглах гадаад төслийн зээлийн дээд хэмжээг 1,225,000.0 сая төгрөг хүртэл” гэж тусгасан бөгөөд “Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийн зээлийн хөрөнгийн ашиглалтад энэ хэмжээнд туссан тул Засгийн газрын нэмэгдүүлэх өрийн хэмжээнд нийцэж байгаа болно.

Түүнчлэн, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 19.3-т заасны дагуу Засгийн газрын өрийн өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлсэн үлдэгдлийн ДНБ-д харьцуулсан харьцаа нь 2024 онд 60 хувиас хэтрэхгүй байхаар хуульчлагдсан. “Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийн 13.3 сая евротой тэнцэх хэмжээний зээлийн хөрөнгийг авч ашигласнаар өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлэгдсэн Засгийн газрын өрийн ДНБ-д эзлэх хувь 2024 онд 42.7 хувьтай тэнцэхээр байгаа нь Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан Засгийн газрын өрийн тухай төсвийн тусгай шаардлагыг хангахаар байна.

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх зээлийн хөрөнгө нь жилийн 0.282 хувийн хүүтэй, 20 жилийн хугацаатай бөгөөд зээлийн хүүгийн төлбөрт жилд 37,506 евро төлөхөөр байна. Энэ нь 2024 оны төсвийн хүүгийн төлбөрийн зардалд тусгасан дүнтэй харьцуулахад 0.012 хувьтай тэнцэж байгаа тул тус төсөлд төлөх хүүгийн зардал нь улсын төсөвт дарамт учруулахааргүй байна.

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг олон нийтээр хэлэлцүүлсэн дүнгийн тухай

2023 оны 10 дугаар
сарын 20-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг гамшгаас хамгаалах, эрсдэлийг бууруулах чиглэрээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагуудын төлөөлөл, олон нийтийн дунд дараах хэлбэрээр хэлэлцүүлж санал авлаа. Үүнд:

- Сангийн яам, Онцгой байдлын ерөнхий газрын цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг байршуулан (<https://mof.gov.mn/article/entry/newsfpd20231004001>, <https://nema.gov.mn/n/147362>) саналыг цахим шуудангаар авсан.
(цахимаар ирүүлсэн саналын товчоог Хавсралт 1-д үзүүлэв.)
- Холбогдох төрийн бус байгууллага, иргэд, олон нийтийг оролцуулсан хэлэлцүүлэгийг 2023 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдөр Онцгой байдлын ерөнхий газар дээр зохион байгуулсан.
(оролцогчдоос дэвшүүлсэн саналын товчоог Хавсралт 2-т үзүүлэв.)

Оролцогчид “Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийг хэрэгжүүлэх Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлал нь холбогдох хууль тогтоомж, аргачлалын дагуу боловсруулагдсан, нэг зүйлтэй, нэг удаагийн чанартай хуулийн төсөл тул дэмжсэн саналыг өгч байсан бөгөөд хэрэглэгдэх, хүлээн зөвшөөрөгдөх байдалд ямар нэг өөрчлөлт оруулах санал гаргаагүй болно.

“Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийн хэрэгжилт, цаашид анхаарах асуудалд дараах саналыг өгсөн.

1. Хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд алба хаагчдыг сургаж дадлагажуулах, чадавхжуулах, нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр ажиллах;
2. Төслийн хүрээнд нийлүүлэгдэх гал унтраах тусгай зориулалтын автомашины тоо, төрөл /хөөсөөр унтраах, ой хээрийн түймэр унтраах гэх мэт/, зориулалтыг нэмэгдүүлэх;

3. Салбар дундын хамтын ажиллагааг хангаж ажилласнаар төсөл хөтөлбөрөөс гарах үр дүн, өгөөж өндөр байх болно. Тухайлбал: Байгалийн гамшигтай тэмцэх чадавхыг сайжруулах, урьдчилан сэргийлэх тогтолцоо, тооцоолол, аргачлалыг хөгжүүлэх;

4. Гамшигтай тэмцэх, бэлэн байдлыг хангах чиглэлээр холбогдох яам, төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллах;

5. Боловсон хүчнийг тогтвортой ажиллуулах чиглэлээр хүний нөөцийн бодлого хэрэгжүүлэх, нисэх нэгжийн нисгэгч, инженер техникийн ажилтнуудын цалин, урамшууллыг нэмэгдүүлэх, тогтвортой ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх;

6. Улсын нөөцийн шинээр баригдах газрын тосны бүтээгдэхүүн хадгалах агуулахын аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр анги салбар байгуулж, автомашин, тоног төхөөрөмжөөр хангах;

7. Хилийн боомтын бүсэд гал түймэр унтраах орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжөөр хангагсан гал унтраах ангийг байгуулах зэрэг саналыг гаргасан.

Хэлэлцүүлэгт оролцсон иргэдийн зүгээс Монгол Улсын Онцгой байдлын байгууллагын гамшигтай тэмцэх чадавхыг бэхжүүлэх чиглэлээр хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилт, үр дүнг дэмжсэн санал, дүгнэлтийг ирүүлсэн.